

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 martie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte - Timofti Vladimir,
Judecători – Plămădeală Ghenadie, Toma Nadejda,
Țurcan Anatolie, Cobzac Elena

Judecând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscriptie Chișinău, *Popov Oleg* și de către avocatul *Gorobica Oleg* în numele părții vătămate Codreanu Ala, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2021 și a sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 16 noiembrie 2020, în cauza penală privind acuzarea lui

Manciu Alexandr xxxxx, născut la xxxxx, originar din sat.
xxxxx

în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal.

Termenii de examinare:
prima instanță: 17.09.2020 – 16.11.2020;
instanța de apel: 09.12.2020 – 14.07.2021;
instanța de recurs: 19.11.2021 – 15.03.2022.

Asupra motivelor invocate în recursuri, în baza materialelor cauzei penale, Colegiul penal lărgit

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 16 noiembrie 2020, *Manciu Alexandr* a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal și în baza acestei Legi, cu aplicarea art.364¹ alin.(8) Cod penal a fost condamnat la pedeapsa sub formă de amendă în mărime de **450** (patru sute cincizeci) unități convenționale, ce constituie 22 500 (douăzeci și două mii cinci sute) lei.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, dispunându-se încasarea din contul lui *Manciu Alexandr* în beneficiul *Alei Codreanu* a sumei de **11 526,03** (unsprezece mii cinci sute douăzeci și șase) lei, cu titlul de prejudiciul material, suma de **25 000** (douăzeci și cinci mii) lei cu titlul de prejudiciul moral și suma de **1 000** (una mie) lei cu titlul de cheltuieli pentru asistența juridică. În rest pretențiile fiind respinse ca neîntemeiate.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, dispunându-se încasarea din contul lui *Manciu Alexandr*, în beneficiul *Tatianeii Rotari* a prejudiciului material în sumă de **1 704,93** (una mie șapte sute patru) lei și a

prejudiciului moral în sumă de **5 000** (cinci mii) lei. În rest pretențiile fiind respinse, ca fiind neîntemeiate.

A fost dispusă încasarea din contul lui *Manciu Alexandr*, în contul *Statului* a sumei de **320** (trei sute douăzeci) lei, cu titlul de cheltuieli judiciare.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. În sentință, prima instanță a constatat în fapt că:

Manciu Alexandr, la 12 martie 2020, aproximativ la ora 07:50, conducând automobilul de model „xxxxx”, număr de înmatriculare xxxxx, în mun. Chișinău, se deplasa pe str. Burebista din direcția str. Sarmisegetusa în direcția bd. Dacia.

În timpul deplasării, în preajma imobilului nr. 93, str. Burebista, a stopat pe prima bandă de circulație mijlocul de transport pentru debarcarea pasagerului, după care peste o perioadă scurtă de timp, a repus automobilul său în mișcare, pentru a efectua manevra de întoarcere și continuare a deplasării în sensul opus, celui inițial de mers, adică în direcția str. Sarmisegetusa, fără a aprecia corect situația rutieră în care se afla autovehiculul la momentul respectiv.

Astfel, nu a ținut permanent seama de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, existența unor obstacole pe sectoarele drumului, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier, angajându-se în efectuarea manevrei de cotire spre stânga pe str. Burebista, fără a manifesta prudență sporită la trafic, nu a cedat trecerea vehiculelor care se deplasau în aceeași direcție pe banda alăturată, prin ce a ignorat cerințele pct. 39 (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că: *„înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic”*, prevederile pct. 40 alin. (1), lit. a) al normei legale citate prevede că: *„Înaintea virării la stânga sau întoarcerii, conducătorul de vehicul trebuie să se apropie din timp de axa drumului, în cazul circulației dublu sens sau de marginea stângă a carosabilului cu circulația în sens unic”*, precum și cerințele pct. 45 al Regulamentului citat, care stabilește că: *„conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcături; d) situația rutieră. În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, ei trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”*.

În urma încălcărilor admise, a ieșit pe banda a doua de deplasare generând tamponarea cu automobilul de model „Volkswagen Passat”, număr de înmatriculare „xxxxx” condus de Cojocarul Vadim, care se deplasa pe str. Burebista din direcția str. Sarmisegetusa spre bd. Dacia din mun. Chișinău, după care automobilul de model „xxxxx”, cu numărul de înmatriculare „xxxxx”, a fost proiectat spre partea stângă a carosabilului conform direcției sale de deplasare unde a tamponat pietonul Codreanu Ala. Ulterior s-a tamponat în automobilul de model „xxxxx”,

număr de înmatriculare „xxxxx”, care aparține lui Rotari Tatiana și care se afla parcat pe acostamentul din stânga părții carosabile.

În rezultatul accidentului, potrivit concluziei fixate în Raportul de expertiză medico-legală nr.202002D1194 din 14 august 2020, pietonului Codreanu Ala i-au fost cauzate vătămări corporale medii, sub formă de: „traumatism cranio-cerebral închis manifestat prin comoție cerebrală; fractura claviculei stângi; fractura S1 pe stânga; plagă contuză frontal pe dreapta; excoriații multiple la nivelul feței; hematom subcutan a regiunii iliace pe stângă”.

Astfel, acțiunile lui Manciu Alexandru au fost încadrate juridic în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, după indicii calificativi - „*încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere sau de exploatare a unităților de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcarea ce a provocat din imprudență vătămarea medie a integrității corporale unei persoane*”.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, *Gonța Oleg*, prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul Manciu Alexandr să fie recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal și a-i stabili pedeapsa de 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul a conduce mijloacele de transport pe un termen de 2 doi ani.

Conform art. 90 Cod penal de suspendat executarea pedepsei pe o perioadă de 2 ani. Admiterea integrală a acțiunilor civile. Încasarea cheltuielilor judiciare în mărime de 320 lei din contul inculpatului.

În motivarea apelului, procurorul a menționat că:

- *instanța a interpretat eronat legea penală și a aplicat în mod greșit amenda în mărime de 450 unități convenționale;*

- *fapta de care a fost învinuit Manciu Alexandr este periculoasă, iar pedeapsa pentru infracțiune este de până la 3 ani închisoare. Inculpatul la stabilirea pedepsei a beneficiat de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, de aceea aplicarea amenzii, fără privarea de a conduce mijloacele de transport nu constituie o individualizare corespunzătoare, astfel încât inculpatul nu va putea fi reeducat decât dacă i se va suspenda executarea pedepsei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport, fiindcă a provocat accident rutier în circumstanțe generatoare de pericol. Astfel, încât fapta lui cu mult depășește limitele aplicării unei pedepse sub formă de amendă și fără privarea de a conduce mijloacele de transport;*

- *ședința de judecată partea vătămată și partea civilă au invocat prezența pretențiilor și faptul că nu l-au iertat pe inculpat, astfel încât pedeapsa aplicată victimizează în mod exponențial partea vătămată și partea civilă, le încalcă acestora dreptul la un proces echitabil și compromite scopul general al pedepsei prevăzut la art. 61 alin. (2) Cod penal, de restabilire a echității sociale;*

- *pedeapsa cu închisoarea, cu suspendarea executării cu privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport este în coraport cu fapta săvârșită, dar și pentru prevenirea altor fapte analogice.*

3.2. Partea vătămată și civilă Codreanu Ala, a solicitat casarea sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului Manciu Alexandr recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de 2 (doi) ani închisoare, fără aplicarea art. 90 Cod penal și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 (doi) ani, precum și admiterea integrală a acțiunii civile cu încasarea din contul lui Manciu Alexandr a sumei de 67 425,28 lei cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 100 000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și a sumei de 50 000 lei, cu titlu de prejudiciu biologic. Încasarea tuturor cheltuielilor de judecată - 6000 lei pentru prima instanță și 5000 lei în instanța de apel cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În motivarea apelului, partea vătămată și civilă a menționat că:

- concluzia primei instanțe de aplicare inculpatului o pedeapsă neprivativă de libertate este prematură și nu va duce la realizarea scopului pedepsei penale;

- în ședința de judecată s-a stabilit că inculpatul nu a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune, iar până în prezent au trecut mai bine de 6 luni calendaristice. Totodată, inculpatul a dat în ședința de judecată declarații care nu corespund adevărului, fapt confirmat de ambele părți vătămate, mai ales în partea acțiunilor sale după săvârșirea infracțiunii, inclusiv recunoașterea tardivă a vinovăției.

Astfel, se constată că, în cazul inculpatului nu sunt prezente circumstanțe atenuante, mai ales căința activă sau faptul că inculpatul are un copil minor, ori aceste circumstanțe nu sunt prevăzute de art. 76 Cod penal;

- prima instanță nu a aplicat corect prevederile art. art. 2028-2029 Cod Civil și art. 219 Cod de procedură penală;

- este incorectă concluzia instanței de respingere a încasării venitului ratat sub formă de salariu din motiv că legislația muncii acordă indemnizații pentru concediul medical, ori în atare circumstanțe nimeni nu ar putea și niciodată să pretindă încasarea venitului ratat, fiindcă este beneficiarul cărorva indemnizații. Totodată, raporturile de muncă și condițiile de acordare a indemnizațiilor sociale nu condiționează dreptul la repararea prejudiciului material sub forma venitului ratat;

- sentința nu conține motive suficiente legale prin care s-ar justifica respingerea pretenției de 50 000 lei drept prejudiciu biologic, ori însuși instanța nu a aplicat corect art. 2033 Cod civil;

- acordarea sumei de 50 000 lei drept prejudiciu biologic este iminentă, ori conform raportului de expertiză se confirmă că, părții vătămate Codreanu Ala i-au fost cauzate potrivit concluziei fixate în Raportul de expertiză medico-legală nr. 202002B1194 din 14 august 2020, vătămări corporale medii, sub formă de: „*traumatism cranio-cerebral închis manifestat prin comotie cerebrală; fractura claviculei stângi; fractura SI pe stânga; plagă contuză frontal pe dreapta; excoriații multiple la nivelul feței; hematom subcutan a regiunii iliace pe stânga*”;

- în partea despăgubirii pentru prejudiciul moral, se constată că, prima instanță în mod ilegal a acordat despăgubirea doar de 25 000 lei, ori după cum a fost expus pe larg suferințele psihice, fizice și morale în

cererea de chemare în judecată, precum și cele relatate în declarațiile părții vătămate este oportună încasarea sumei totale de 100 000 lei;

-suplimentar, se solicită încasarea sumei totale de 6 000 lei, drept cheltuieli de asistență juridică, ori faptul că apelanta nu le-a avansat anterior până în prezent nu constituie temei de respingere a acestei pretenții (*a se vedea hotărârea CEDO în cauza Țara și Poiată contra RM*), precum și art. 1376 Cod Civil, unde se indică că, „*plata pentru servicii se efectuează după prestarea serviciilor*”. Prin urmare, din motiv că, contractul de asistență juridică nu prevede plata în avans, se conchide că, caracterul real al angajării și compensării cheltuielilor de asistență juridică este dovedit.

3.3. Inculpatul *Manciu Alexandr*, a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admise în principiu acțiunile civile înaintate de către părțile vătămate Rotari Tatiana și Codreanu Ala cu privire la încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor judiciare, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor materiale să se expună instanța de judecată în ordine civilă. Micșorarea cuantumului prejudiciului moral încasat în contul lui Codreanu Ala de la 25 000 lei la suma de 5 000 lei și în contul lui Rotari Tatiana de la suma de 5 000 lei la suma de 1 000 lei.

În motivarea apelului, inculpatul a menționat că:

- pe lângă prejudiciul moral solicitat, s-a invocat și existența unor daune de ordin material, iar la acest capitol, prima instanță urma în mod obligatoriu să dispună citarea și introducerea în proces a companiei de asigurări;

- conform materialelor cauzei penale, automobilul de model „Renault Megane Scenic”, cu numărul de înmatriculare xxxxx - condus de către Manciu Alexandr, dispunea de polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto nr. xxxxx din 11.03.2019 - eliberată de compania de asigurări „Grawe Carat Asigurări” SA, perioada de asigurare a acestuia fiind din 14.03.2019, până la 13.03.2020, adică perioada de 12 luni;

- instanța urma în mod obligatoriu să citeze compania de asigurări „Grawe Carat Asigurări” SA, care și este persoana responsabilă material pentru producerea accidentului rutier din 12.03.2020, nemijlocit pentru prejudiciile survenite urmare accidentului rutier, fapt nerealizat la caz, circumstanțe care denotă evident și ireversibil că acțiunea civilă în latură materială, urma a fi soluționată în mod obligatoriu cu participarea asigurătorului. În acest caz, însă instanța absolut nejustificat și incorect a soluționat acțiunile civile în latură materială, cât și a cheltuielilor judiciare înaintate de către Rotari Tatiana și Codreanu Ala, în situația în care instanța nu a identificat corect persoana responsabilă material pentru urmările accidentului rutier și nicidecum nu Manciu Alexandr;

- în cazul în care mărimea prejudiciului în caz de vătămări corporale sau deces, depășește limitele răspunderii asigurătorului de răspundere civilă auto, obligația de plată a diferenței îi revine persoanei răspunzătoare de producerea accidentului, așa cum dictează norma art. 16 alin. (2) din Legea nr. xxxxx;

- deși instanța de judecată a încasat de la Manciu Alexandr suma de 11 526,03 lei - prejudiciul material și 1 000 lei - cheltuieli pentru asistență

juridică - în beneficiul lui Codreanu Ala, urmează a se nota că, la capitolul cheltuielilor judiciare nu a fost prezentată absolut nici o probă ce ar demonstra că suma de 1 000 lei ar fi fost achitată de către Codreanu Ala pentru serviciile avocatului, iar prima instanță la capitolul dat a adoptat o soluție nejustificată;

- este nejustificată și soluția privind încasarea sumei de 11 526,03 lei, ca fiind compuse din cheltuieli pentru medicamente, în situația în care instanța s-a bazat exclusiv pe unele bonuri de plată pentru careva medicamente, fără însă a fi anexate careva acte precum sunt prescripții ale medicului, rețete medicale, sau alte acte, conform cărora să se adeverească că aceste medicamente au fost prescrise anume pătimatei Codreanu Ala, și anume pentru recuperarea sănătății urmare a accidentului rutier;

- este eronată și soluția la capitolul încasării din contul lui Manciu Alexandr a prejudiciului material în sumă de 1 704,93 lei în contul pătimatei Rotari Tatiana, în situația în care aceste nu este probat, or, la fel nu sunt anexate careva acte ce ar adeveri că aceste medicamente au fost prescrise anume lui Rotari Tatiana, și nu altor persoane;

- este nejustificată și admiterea acțiunilor civile ale pătimitelor Rotari Tatiana și Codreanu Ala privind încasarea prejudiciului moral în beneficiul lui Rotari Tatiana suma de 5 000 lei și a lui Codreanu Ala, suma de 25 000 lei, or, la adoptarea soluției în această parte nu s-a ținut cont nici de faptul că infracțiunea a fost comisă din imprudență, la fel nu s-a luat în considerație că pătimitele nu au avut de suferit prejudicii și suferințe morale atât de mari echivalate de către instanță, or, s-a adevărit survenirea la pătimită Codreanu Ala a unor vătămări corporale medii, astfel că suma de 25 000 lei este una exorbitant de mare, ținând cont de faptul că aceasta nu a suportat un tratament anevoios și nici costisitor după cum se invocă la caz;

- la adoptarea soluției privind încasarea prejudiciului moral se va ține cont de gravitatea infracțiunii, care la caz este una ușoară, faptul că inculpatul Manciu Alexandr a recunoscut integral vina, acesta a recuperat o parte din prejudiciul cauzat, cu atât mai mult că urma a se ține cont și de gradul de suferințe a pătimitelor care este unul redus, dar și de posibilitățile materiale reale ale inculpatului, care este căsătorit, are un copil minor la întreținere și nu are un venit stabil.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2021, apelurile declarate de procuror, de partea vătămată și civilă Codreanu Ala și de inculpatul Manciu Alexandr, au fost respinse ca nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, prima instanță cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului Manciu Alexandr încadrarea juridică corespunzătoare.

Cu referire la apelurile declarate de procuror, de partea vătămată și civilă Codreanu Ala, instanța de apel verificând chestiunea individualizării

pedepsei penale în privința inculpatului Manciu Alexandr a constatat că prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal. Respectiv, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Infracțiunea comisă de inculpatul Manciu Alexandr prevăzută de art.264 alin.(1) Cod penal se califică în conformitate cu prevederile art.16 alin.(3) Cod penal, ca infracțiune mai puțin gravă, pentru care legea penală prevede sancțiunea sub formă de amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani.

Din materialele cauzei penale, instanța de apel a reținut că inculpatul Manciu Alexandr a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, a solicitat examinarea cauzei penale în procedură simplificată, sincer s-a căit de cele comise.

În conformitate cu art. 76 Cod penal, au fost reținute circumstanțe atenuante – căința sinceră și existența unui copil minor la întreținere.

Circumstanțe agravante, nu au fost stabilite.

Cu referire la personalitatea inculpatului Manciu Alexandr, instanța de apel a reținut și faptul că, anterior acesta nu a fost atras la răspundere penală (f.d. 117), se caracterizează pozitiv la locul de trai și muncă (f.d. 107, 109), la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află (f.d. 66), este încadrat în câmpul muncii (f.d. 68).

Astfel, reiterând prevederile art. art. 61, 75 Cod penal, instanța de apel a respins solicitările părții acuzării privind agravarea pedepsei aplicate inculpatului Manciu Alexandr, deoarece argumentele din apeluri nu susțin temeinicia soluțiilor propuse, iar datele din dosarul penal caracterizează atât împrejurările comiterii faptei prejudiciabile, cât și personalitatea inculpatului indică în mod cert faptul că, realizarea scopului pedepsei penale este posibilă prin aplicarea amenzii.

În acest context, instanța de apel a respins ca nefondate argumentele de apel invocate de acuzatorul de stat și anume că, *inculpatul nu va putea fi reeducat decât dacă i se va suspenda executarea pedepsei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport, fiindcă a provocat accident rutier în circumstanțe generatoare de pericol, astfel încât fapta lui cu mult depășește limite aplicării unei pedepse sub formă de amendă și fără privarea de a conduce mijloacele de transport, or, pedeapsa sub formă de „amendă” este reglementată de legiuitor ca și sancțiune pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal, iar prima instanță corect a apreciat că, anume această categorie de pedeapsă este aplicabilă în speța dată, reieșind din faptul că, inculpatul a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, a solicitat examinarea cauzei penale în procedură simplificată, sincer s-a căit de cele comise, este încadrat în câmpul muncii, este caracterizat din punct de vedere pozitiv la locul de*

traie și la locul de muncă, anterior nefiind în conflict cu legea penală, careva circumstanțe agravante nu au fost stabilite.

Cu referire la argumentele acuzatorului de stat, și anume că, *partea vătămată și partea civilă au invocat prezența pretențiilor și faptul că nu l-au iertat pe inculpat, astfel încât pedeapsa aplicată victimizează în mod exponențial partea vătămată și partea civilă, le încalcă acestora dreptul la un proces echitabil și compromite scopul general al pedepsei prevăzut la art. 61 alin. (2) Cod Penal*, instanța de apel a apreciat că într-adevăr inculpatul nu a recuperat prejudiciul cauzat părților vătămate, totodată și partea vătămată Codreanu Ala a pledat pentru aplicarea unei pedepsei penale sub formă de închisoare, cu executarea reală a pedepsei, însă, inculpatul Manciu Alexandr atât în prima instanță, cât și în instanța de apel și-a exprimat disponibilitatea de a achita prejudiciul cauzat prin infracțiune părților vătămate, divergențele dintre părți constând doar asupra cuantumului prejudiciului, iar din aceste considerente, având în vedere poziția inculpatului, instanța de apel nu poate reține sub aspectul agravării pedepsei penale faptul că, inculpatul nu a recuperat prejudiciul cauzat prin infracțiune.

Cu referire la argumentele invocate de partea vătămată și civilă Codreanu Ala și anume că, *inculpatul a dat în ședința de judecată declarații care nu corespund adevărului, mai ales în partea acțiunilor sale după săvârșirea infracțiunii, inclusiv recunoașterea tardivă a vinovăției*, instanța de apel le-a respins ca fiind irelevante sub aspectul individualizării pedepsei penale, atât timp cât, în cadrul ședinței de judecată, inculpatul Manciu Alexandr prin cerere scrisă a solicitat examinarea cauzei penale în procedură simplificată, indicând în acest sens că, recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu, probele îi sunt cunoscute, conținutul acestora îi este clar și obiecții asupra lor nu are, iar prin încheierea protocolară din 20 octombrie 2020 prima instanță a admis cererea inculpatului și a dispus examinarea cauzei penale pe baza probelor administrate la faza urmăririi penale.

În ceea ce privește argumentele părții vătămate și civile Codreanu Ala cu referire la faptul că, *în cazul inculpatului nu sunt prezente circumstanțe atenuante, mai ales căința activă sau faptul că, inculpatul are un copil minor la întreținere, deoarece aceste circumstanțe nu sunt prevăzute de art. 76 Cod penal*, instanța de apel le-a apreciat ca fiind nefondate, or, spre deosebire de circumstanțele agravante, lista cărora este exhaustivă (art. 77 Cod penal), în cazul circumstanțelor atenuante, instanța de judecată poate considera drept circumstanțe atenuante și alte circumstanțe neprevăzute la alin. (1), după fiind reglementat la alin.(2) art.76 Cod penal.

În această ordine de idei, instanța de apel a evidențiat că pedeapsa penală trebuie să asigure restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, instanța de apel a conchis asupra menținerii soluției primei instanțe de aplicare a pedepsei sub formă de amendă în mărime de 450 unități convenționale, ceea ce constituie 22 500 lei.

În ceea ce privește pedeapsa complementară – „*cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani*”, instanța de apel a respins solicitările părții acuzării de aplicare a pedepsei complementare, or, privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport este aplicabilă în cazul în care în privința persoanei vinovate este aplicată pedeapsa închisorii, prevederi inaplicabile prezentei spețe din moment ce instanța de judecată a decis că inculpatul urmează a fi sancționat cu pedeapsa sub formă de amendă.

Astfel, în latura individualizării pedepsei penale, instanța de apel a reținut că prima instanță a respectat limitele de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea incriminată - art. 264 alin. (1) Cod penal, așa cum au fost reduse prin aplicarea dispozițiilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Cu referire la apelurile declarate de procuror, de partea în latura soluționării acțiunii civile, instanța de apel a reiterat conținutul prevederilor art. art. 385 alin.(1), pct. 10), 13) 14); 225; 387 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, și cu referire la solicitarea de apel a inculpatului Manciu Alexandr cu privire la admiterea acțiunilor civile în principiu, instanța de apel a respins-o ca fiind nefondată, or, la judecarea cauzei penale inculpatul Manciu Alexandr a avut suficient termen de a prezenta probe în susținerea poziției sale, fiindu-i asigurate toate garanțiile procesuale în prezenta cauză penală, fiind asistat și de apărător.

Astfel, la caz, instanța de fond nu a constatat careva temeiuri de a lăsa soluționarea acțiunilor civile instanței civile, solicitare în detrimentul părților civile și contrar unei administrări eficiente a justiției.

Din materialele probatorii administrate la dosarul penal se constată că, părților civile Codreanu Ala și Rotari Tatiana, prin acțiunile inculpatului Manciu Alexandr au fost cauzate prejudicii materiale și morale, ce urmează a fi rambursat.

În acest sens, reieșind din faptul că, reclamanta Codreanu Ala a prezentat probe pertinente și concludente în partea ce ține de mărimea prejudiciului material suportat în urma accidentului rutier, instanța de apel a respins alegațiile inculpatului ce se referă la faptul că, prima instanță nejustificat a dispus încasarea sumei de 11 526,03 lei, or, în conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Alegațiile inculpatului Manciu Alexandr ce se referă la faptul că, *prima instanță s-a bazat exclusiv pe unele bonuri de plată pentru careva medicamente, fără însă a fi anexate careva acte precum sunt prescripții ale medicului, rețete medicale sau alte acte, care să adeverească că aceste medicamente au fost prescrise anume pătimatei Codreanu Ala și anume pentru recuperarea sănătății urmare a accidentului rutier*, instanța de apel le-a respins ca nefondate, în acest sens specificând că, partea vătămată Codreanu Ala a anexat certificatul medical (trimitere-extras) care conține inclusiv și recomandările pentru pacient, ce ține de tratamentul medicamentos, care au fost administrate, fapt ce rezultă din bonurile de plată anexate la dosar.

Prin probele prezentate s-a dovedit existența prejudiciului material pentru tratament care este unul incontestabil, soluția primei instanțe în acest aspect fiind motivată și întemeiată.

În ce privește venitul ratat, calculat pe un termen de 5 luni și 18 zile de concediu medical, în cadrul cercetării judecătorești, s-a stabilit că, reclamanta Codreanu Ala este angajată în câmpul muncii, iar conform certificatelor de concediu medical administrat la materialele cauzei (f.d. 186-189), partea vătămată și civilă s-a aflat în concediu medical, dispunând de plățile de rigoare.

Astfel, instanța de apel a respins solicitarea de apel formulată de partea vătămată și civilă Codreanu Ala privind încasarea de la inculpatul Manciu Alexandr a venitului ratat sub formă de salariu în sumă de 55 899,25 lei, or, în conformitate cu prevederile art. 194 Codul Muncii, în caz de acordare salariatului a unui concediu medical, angajatorul este obligat să-i plătească acestuia o indemnizație în condițiile art.123 alin.(2). Concediul medical plătit se acordă tuturor salariaților în baza certificatului medical, totodată, în ședința de judecată la întrebarea instanței de judecată partea vătămată și civilă Codreanu Ala a confirmat faptul că, a primit indemnizațiile corespunzătoare, dar nu ține minte cuantumul acestora.

Respectiv încasarea sumei solicitate de partea vătămată și civilă este neîntemeiată, ce poate fi calificată ca o îmbogățire nejustificată și care nu poate fi pusă în sarcina inculpatului, or, aceasta reprezintă pentru aceeași perioadă o dublă remunerare materială, pentru aceleași circumstanțe și o sarcină excesivă pentru inculpat.

Partea vătămată și civilă Codreanu Ala a solicitat încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 6 000 lei, fiind prezentat bonul de plată cu seria PL nr. 281485 din 20.10.2020, în sumă de 1 000 lei, fiind invocat în acest sens că, conform contractului încheiat, urmează să achite în total suma de 6 000 lei pentru serviciile juridice. La acest capitol, instanța de apel a respins ca nefondată solicitarea apelantei Codreanu Ala privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 6 000 lei, or, neprezentarea de către client a bonului, facturii de achitare nu îi dă posibilitatea acestuia să probeze că a suportat aceste cheltuieli, asumându-și în așa mod pierderile.

Totodată, în corespundere cu prevederile art. 96 Cod de procedură civilă, cheltuielile de asistență juridică urmează să fie reale, însă reclamanta Codreanu Ala nu a demonstrat că a achitat avocatului său suma în cuantumul solicitat de 6 000 lei. Prin urmare, cheltuielile suportate în legătură cu acordarea asistenței juridice au fost confirmate parțial, din care considerente se justifică pe deplin soluția primei instanțe privind admiterea parțială a acestei cerințe.

Cu referire la solicitarea formulată de partea vătămată și civilă Codreanu Ala privind încasarea prejudiciul biologic, instanța de apel a notat că prin „prejudiciu biologic” se înțelege *pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman, ce se poate manifesta prin: modificarea aspectului exterior sau a caracterelor morfologice ale persoanei; reducerea eficienței psihico-fizice adică diminuarea posibilității de utilizare a propriului*

corp; reducerea capacității sociale, adică aptitudinii de afirmare a persoanei în mediul ambiental; pierderea sau reducerea capacității generale de muncă; pierderea sau lezionarea dreptului de a alege în mod liber meseria sau profesia; depunerea unui efort major în desfășurarea propriei activități, fără pierderea sau reducerea câștigului realizat.

Aceste pretenții instanța de apel le-a respins ca nefondate, deoarece careva probe în susținerea încasării prejudiciului biologic nu au fost prezentate, în cadrul cercetării judecătorești fiind constatat lipsa survenirii urmărilor ce ar putea fi calificate drept prejudiciu biologic conform manifestărilor menționate mai sus, or, potrivit Raportului de expertiză judiciară nr. 202002D1194 din 14 august 2020, la examinarea medico-legală a datelor medicale prezentate pe numele Alei Codreanu s-a constatat: *dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu s-a calificat ca vătămare corporală medie, ceea ce nu constituie un prejudiciu biologic.* Respectiv, la caz nu sunt întrunite criteriile de încasare a prejudiciului biologic.

În latura pretenției privind încasarea prejudiciului material din acțiunea civilă înaintată de partea civilă Rotari Tatiana, instanța de apel a notat faptul că, prin probele prezentate se dovedesc cheltuielile suportate în legătură cu procurarea medicamentelor, precum și a cheltuielile legate de transport pentru deplasarea la ședințele de judecată, fiind prezentate bonurile de plată în sumă totală de 1 704,93 lei (f.d.195, 200), iar din aceste considerente, instanța de apel a respins ca nefondate alegațiile inculpatului referitor la faptul că, prejudiciul material suportat de către partea vătămată Rotari Tatiana nu este probat și a menținut constatările primei instanțe și anume încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate Rotari Tatiana a prejudiciului material în cuantum de 1 704,93 lei.

În ceea ce privește prejudiciul moral solicitat în acțiunile civile, instanța de apel, reiterând prevederile art. art. 2036, 2037 Cod civil, a conchis că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daune materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

Prin urmare, o dată cu stabilirea vinovăției inculpatului cu certitudine s-a stabilit faptul că părțile civile au avut de suferit ca urmare a faptelor infracționale îndreptate împotriva lor.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a făcut o serie de aprecieri notabile în ceea ce privește proba prejudiciului moral, constatând în repetate rânduri că proba faptei ilicite este suficientă, urmând ca prejudiciul și raportul de cauzalitate să fie prezumate, instanțele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu și a împrejurărilor în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă (*cauza A. împotriva Norvegiei, nr. 28070/06, 9 aprilie 2009*).

În acest sens, instanța de apel a reținut că în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit cu certitudine că, partea vătămată și civilă Codreanu Ala a avut de suportat un prejudiciu de natură morală.

Estimarea daunei morale suportate de către ultima se probează prin faptul că, ea a avut de suportat prejudicii cauzate personalității afective, categorie în care intră suferințele de categorie psihică, care s-au manifestat prin stare de stres și frustrare, însă cerințele încasării prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei sunt exagerate, de către instanța de judecată nefiind constatată o asemenea intensitate a suferințelor psihice.

Astfel, reieșind din circumstanțele cauzei, caracterul leziunilor corporale pricinuite, care după accident a avut nevoie de îngrijire și tratament medical, suferințele fizice și stresul psihologic suportat, perioada de restabilire fiind nevoită să stea în izolare, instanța de apel a apreciat că suma de 25 000 lei este echitabilă și în corespundere cu circumstanțele comiterii de către inculpatul Manciu Alexandr a acțiunilor ilegale îndreptate împotriva reclamantei Codreanu Ala, reprezentând o satisfacție echitabilă.

În ceea ce privește cuantumul prejudiciului moral solicitat de către partea civilă Rotari Tatiana în mărime de 20 000 lei, instanța de apel a apreciat că suma de 5 000 lei, este o compensare echitabilă a suferințelor suportate în calitate de parte civilă.

La aprecierea cuantumului prejudiciului moral s-a ținut cont de caracterul și gravitatea suferințelor fizice cauzate părților civile, gradul vinovăției autorului prejudiciului, personalitatea inculpatului, care a recunoscut vina pe parcursul cercetării judecătorești.

Cu referire la argumentele inculpatului Manciu Alexandr potrivit cărora *prima instanță urma în mod obligatoriu să dispună citarea și introducerea în proces a companiei de asigurări „Grawe Carat Asigurări” SA, care este persoana responsabilă material pentru producerea accidentului rutier din data de 12.03.2020, nemijlocit pentru prejudiciile survenite urmare accidentului rutier*, instanța de apel le-a apreciat ca nefondate, or, în conformitate cu prevederile art. art. 14, 16 din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006 *„cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”*, sa constatat că, prejudiciul material și moral cauzat părților vătămate urmează a fi recuperat de către inculpatul Manciu Alexandr, ca urmare a faptei prejudiciabile comise la data de 12 martie 2020, or, aceste pagube nu sunt reparate de asigurător, dar în temeiul art. 1998 alin. (1) Cod Civil, cel ce acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

5. Nefiind de acord cu hotărârile emise, au declarat recursuri ordinare:

5.1. Procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, *Popov Oleg*, prin care invocând prevederile art.427 alin.(1), pct.6) și 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea individualizării pedepsei precum și în partea soluționării acțiunii civile înaintate de către partea vătămată și civilă, Codreanu Ala, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului declarat, procurorul a menționat că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

- instanța de apel, la judecarea cererii de apel formulate de către acuzatorul de stat a avut obligația pozitivă de a se pronunța motivat asupra argumentelor privind erorile admise de către prima instanță la individualizarea pedepsei penale - amenda stabilită inculpatului Manciu Alexandru și în consecință să dea un răspuns clar și concis întru asigurarea garanțiilor unui proces echitabil;

- argumentul indicat la pct.6.6 a deciziei corespunde cu exactitate raționamentului de neaplicare a pedepsei complementare facultative într-o speță identică soluționată tot de către instanța de apel. Astfel, prin decizia *Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2020 în cauza lui Cumeac Serghei*, instanța de apel a decis că pedeapsa sub formă de privare de dreptul de a conduce mijlance de transport nu poate fi complementară facultativă la pedeapsa amenzii. În accepțiunea legislativă a sancțiunii art.264 alin.(1) Cod penal la momentul producerii evenimentelor, pedeapsa sub formă de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport era complementară facultativă atât la pedeapsa închisorii cât și la cea a amenzii;

- instanța de apel, indiferent de faptul dacă a considerat că nu este rațional și rezonabilă condamnarea inculpatului Manciu Alexandru la pedeapsa închisorii, inclusiv în condiții suspensive, trebuia să observe că prima instanță a aplicat în privința inculpatului o pedeapsă sub formă de amendă sub limita minimă prevăzută de lege. Indiferent de procedura de examinare a cauzei penale, limita minimă a pedepsei amenzii nu putea fi sub limita minimă de 500 u.c., prevăzută la art.64 alin.(3) Cod penal.

5.2. Avocatul *Gorobica Oleg* în numele părții vătămate și civile, Codreanu Ala, prin care, invocând prevederile art.427 alin.(1), pct.6) și 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel. Casarea parțială a sentinței în partea laturii penale - stabilirea pedepsei penale și în partea laturii civile cu pronunțarea unei noi hotărâri pentru modul prevăzut de prima instanță prin care să fie dispusă stabilirea lui Manciu Alexandr a unei pedepse de 2 (ani) închisoare, fără aplicarea art.90 Cod penal și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 (doi) ani, precum și admiterea integrală a acțiunii civile cu încasarea sumei de 67 425,28 lei cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 100 000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și a sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu biologic precum și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată - 6000 lei pentru prima instanță și 5000 în instanța de apel cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În motivarea recursului, avocatul părții vătămate a menționat că:

- concluzia primei instanțe de ai fi aplicată inculpatului o pedeapsă neprivativă de libertate este prematură și nu va duce la realizarea scopului pedepsei penale;

- inculpatul până în prezent nu a reparat prejudiciile materiale și morale care sunt în creștere de la o zi la alta. Totodată, inculpatul a dat în

ședința de judecată declarații care nu corespund adevărului, fapt confirmat de ambele părți vătămate, mai ales în partea acțiunilor sale după săvârșirea infracțiunii, inclusiv recunoașterea tardivă a vinovăției;

- în partea despăgubirii pentru prejudiciu moral constatăm că prima instanță în mod ilegal a acordat despăgubirea doar de 25 mii lei, ori după cum a fost expuse pe larg sferințele psihice, fizice și morale în cererea de chemare în judecată, precum și cele relatate în declarațiile părții vătămate consideră oportun încasarea sumei totale de 100 mii lei;

- este necesară încasarea sumei totale de 6000 lei drept cheltuieli de asistență juridică, ori faptul că apelanta nu le-a avansat anterior până în prezent nu constituie temei de respingere a acestei pretenții, a se vedea hotărârea CEDO în cauza Țara și Poiată contra RM, precum și art. 1376 Cod civil, unde se indică că „*Plata pentru servicii se efectuează după prestarea serviciilor*”. Prin urmare, din motiv că contractul de asistență juridică nu prevede plata în avans, conchide că caracterul real al angajării și compensării cheltuielilor de asistență juridică este dovedit;

- în decizia instanței de apel nu au fost elucidate corect motivele de fapt și de drept, iar soluția de a menține sentința primei instanțe doar demonstrează ilegalitatea și nemotivarea deciziei raportată la cererea de apel a părții vătămate și partea acuzării.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1), pct.1¹) Cod de procedură penală, avocatul Frecăușan Mariana în numele inculpatului Manciu Alexandr, pledând pentru respingerea recursurilor declarate cu menținerea fără modificări a deciziei contestate.

7. Judecând recursurile ordinare, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerentele.

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, *judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunța asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia, or, instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.*

Potrivit practicii constante a CtEDO și a instanțelor naționale, în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, de vreme ce viciul fundamental admis în cadrul unei proceduri precedente, care afectează hotărârea pronunțată, este o ignorare esențială a drepturilor și libertăților garantate de CEDO, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale, instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură comisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar art. 6 CoEDO este încălcat, or se afectează echitatea procedurii (hotărârea CtEDO Leoni vs Italia).

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel,*

în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol. Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Astfel, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Reieșind din conținutul recursurilor se reține că acestea sunt întemeiate în baza pct. 6) și 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală – hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, în cazul când: 6) *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, și când: 10) s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale;*

Colegiul penal lărgit verificând legalitatea deciziei instanței de apel prin prisma temeiurilor invocate de către recurenți, constată că instanța de apel la examinarea apelurilor declarate de către partea acuzării, nu a respectat întru totul prevederile art. art. 414 alin. (5), 417 alin.(1), pct. 8) Cod de procedură penală, iar în rezultat a admis erori de drept care au afectat hotărârea pronunțată.

Conform prevederilor art. art. 414 - 417 Cod de procedură penală, instanța de apel, urma să soluționeze paralel cu starea de fapt, și chestiunile de drept, printre care: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care s-ar fi constatat încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea primei instanțe urma a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei

care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa penală are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Pentru ca pedeapsa aplicată inculpatului să atingă scopurile sus-menționate, legea penală stabilește anumite criterii de individualizare a pedepsei.

Criteriile generale au caracter obligatoriu la individualizarea oricărei pedepse, la alegerea categoriei și termenului pedepsei, la stabilirea atât a pedepsei principale, cât și a celei complementare. Aceste criterii nu pot fi utilizate separat, ci numai în ansamblu. Neglijarea unuia dintre aceste criterii la aplicarea pedepsei înseamnă că pedeapsa aplicată a fost individualizată contrar prevederilor legale și constituie temei pentru casarea a hotărârii contestate în baza temeiului prevăzut art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală.

După cum se constată la caz, prin sentință Manciu Alexandru a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal și în baza acestei Legi, cu aplicarea art.364¹ alin.(8) Cod penal, a fost condamnat la pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 450 (patru sute cincizeci) unități convenționale, ce constituie 22 500 (douăzeci și două mii cinci sute) lei.

În apelul declarat, procurorul a solicitat atenția instanței asupra faptului că – *„prima instanță a interpretat eronat legea penală și a aplicat în mod greșit amenda în mărime de 450 unități convenționale”*, însă instanța de apel a neglijat acest motiv din apel și în decizia emisă nu a oferit nici o apreciere acestui motiv, fapt prin care au fost încălcate atât prevederile art.414 alin.(5) Cod de procedură penală, cât și art.64 alin.(3) Cod penal.

Sub acest aspect se evidențiază că prima instanță la stabilirea mărimii amenzii, operând cu prevederile art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, în vederea reducerii limitelor de pedeapsă prevăzute de sancțiunea art.264 alin.(1) Cod penal, eronat a stabilit mărimea de 450 (patru sute cincizeci) unități convenționale, întrucât prevederile art.64 alin.(3) Cod penal, determină clar că – ***„mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale, iar pentru infracțiunile săvârșite din interes material – pînă la 20000 unități convenționale, luîndu-se ca bază mărimea unității convenționale la momentul săvârșirii infracțiunii...”***.

Prin urmare, deși inculpatul a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată, urmând să beneficieze de reducerea limitelor de pedeapsă în temeiul art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit evidențiază că la categoria pedepsei sub formă de amendă, mărimea acesteia pentru persoanele fizice nu putea fi stabilită sub limita minimă prevăzută de art.64 alin.(3) Cod penal.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel a preluat și menținut eroarea admisă de prima instanță privind individualizarea pedepsei penale, fapt care determină necesitatea casării deciziei atacate

prin prisma temeiului prevăzut de art.427 alin.(1), pct.10) Cod de procedură penală, eroare care urmează a fi corectată la rejudecarea cauzei.

În ceea ce privește solicitarea procurorului privind aplicarea pedepsei complementare – „*cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani*”, Colegiul penal lărgit apreciază această solicitare ca fiind neîntemeiată întrucât art.264 alin.(1) Cod penal, prevede sancțiunea sub formă de *amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani.*

Astfel, urmează a fi evidențiat că doar pedeapsa sub formă de închisoare este însoțită de pedeapsa complementară sub formă de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport, acest raționament reieșind inclusiv din dispozițiile art. 264 alin.(2) Cod penal, în sancțiunea căruia legiuitorul a operat clar și cu sintagma – „*în toate cazurile*”.

Prin urmare, privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport este aplicabilă doar în cazul în care în privința persoanei vinovate este aplicată pedeapsa închisorii, prevederi inaplicabile prezentei spețe din moment ce prima instanță a statuat asupra pedepsei sub formă de amendă.

7.1. Cu referire la recursul declarat de către avocatul *Gorobica Oleg în numele părții vătămate și civile, Codreanu Ala*, Colegiul penal lărgit notează că potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală.*

Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, *judecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.*

În conformitate cu art. art. 225 alin.(3), 220 alin. (3) Cod de procedură penală și art. 1423 Cod civil, odată cu soluționarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acțiunea civilă.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit constată că partea vătămată și civilă *Codreanu Ala* a solicitat încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 6 000 lei, la materialele cauzei fiind anexat Contractul de asistență juridică din 02.10.2020, în care la pct. 4.1. este stabilit onorariul avocatului în mărime de 6000 lei (f.d.165, vol. I).

Totodată, pe parcursul judecării cauzei se atestă că anume avocatul *Gorobica Oleg* a prestat servicii de asistență juridică calificată părții vătămate și civile *Codreanu Ala*, în toate instanțele de judecată pe calea ordinară.

În corespundere cu prevederile art. 96 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

În asemenea circumstanțe, odată ce prima instanță a constatat vinovăția inculpatului și a admis parțial acțiunea civilă, urma să soluționeze obiectiv, real și rezonabil solicitarea părții vătămate și civile

Codreanu Ala cu privire la compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică, însă la acest capitol atât prima instanță, cât și instanța de apel au expus concluzii premature ce pot afecta dreptul părții vătămate la un proces echitabil.

În sensul respectiv, instanța de apel fără a judeca fondul problemei privind compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică, a abordat superficial respectiva chestiune, fapt care generează constatarea temeiurilor de casare a deciziei contestate prin prisma prevederilor art.427 alin.(1) pct.6) și anume că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Totodată, Colegiul penal lărgit examinând argumentele recursului declarat în raport cu textul deciziei contestate reține că, instanța de apel la judecarea cauzei în apel în ce privește latura civilă, a admis erori ce nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Din materialele cauzei, Colegiul atestă faptul că, potrivit acțiunii civile, partea vătămată Codreanu Ala a solicitat în cadrul judecării cauzei, în afară de prejudiciul material, încasarea prejudiciului moral cauzat în urma acțiunilor comise de inculpat în sumă de 100 000,00 lei, însă prima instanță judecând prezenta cauză penală, prin sentință a admis parțial acțiunea civilă, încasând de la inculpat suma de 25 000 lei cu titlul de prejudiciul moral.

Avocatul părții vătămate, nefiind de acord cu soluția primei instanțe a contestat-o cu apel, inclusiv și în partea civilă, solicitând admiterea integrală a acțiunii civile, invocând că, suma prejudiciului moral încasat în beneficiul părții vătămate nu este proporțională cu prejudiciul provocat prin infracțiunea comisă.

Instanța de apel, judecând cauza a respins solicitarea părții vătămate, menținând dispozițiile primei instanțe, însă, în opinia Colegiului penal lărgit aceste concluzii ale instanței de apel nu sunt motivate suficient și contravin lucrărilor dosarului și prevederilor legale, considerând pripite concluziile instanței de apel, precum că suma de 25000 lei este echitabilă în raport cu suferințele psihice și fizice cauzate pietonului Codreanu Ala.

La acest capitol, instanța de recurs notează că, *potrivit art. 219 alin.(4) Cod de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei. În corespundere cu art. 220 Cod de procedură penală și art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei.*

Astfel, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că

acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În susținerea celor enunțate, instanța de recurs menționează și jurisprudența CtEDO, în cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie 2003), unde Curtea a statuat, în principiu, că *„atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri. Chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”*.

Având în vedere aceste considerente ale instanței europene, Colegiul penal lărgit evidențiază că în această speță instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele cauzei care evaluează acest aspect, or, potrivit Raportului de expertiză medico-legală nr.202002D1194 din 14 august 2020, pietonului Codreanu Ala i-au fost cauzate **vătămări corporale medii**, sub formă de: *„traumatism cranio-cerebral închis manifestat prin comoție cerebrală; fractura claviculei stângi; fractura S1 pe stânga; plagă contuză frontal pe dreapta; excoriații multiple la nivelul feței; hematom subcutan a regiunii iliace pe stângă”*.

Astfel, instanța de apel, neținând cont în deplină măsură că în urma acțiunilor infracționale ale inculpatului, părții vătămate Codreanu Ala i-au fost cauzate suferințe psihice și fizice, durerile suportate în urma leziunilor, a tratamentelor la care a fost supusă și impactul psihologic produs, a diminuat neîntemeiat intensitatea suferințelor suportate și a stabilit o valoare inechitabilă a prejudiciului moral, fără a-și argumenta soluția.

În urma celor expuse, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel nu a ținut cont în care măsură compensarea sumei de 25000 lei, poate aduce satisfacție persoanei vătămate, în urma suferințelor psihice și fizice cauzate în urma accidentului rutier, astfel nu și-a motivat soluția conform prevederilor art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de apel urmează să stabilească mărimea compensației pentru prejudiciul moral în așa fel încât acesta să fie echitabil în raport cu suferințele psihice și fizice cauzate părții vătămate, în urma comiterii infracțiunii de către inculpatul Manciu Alexandru, dar să nu ducă la o îmbogățire fără just temei a părții vătămate.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel nu a reacționat corespunzător la neconformarea primei instanțe la regulile stabilite în practica judiciară privind evaluarea corectă cheltuielilor pentru asistență juridică cât și a evaluării prejudiciului moral, prin prisma jurisprudenței CtEDO, și a menținut soluția prematură a instanței de fond.

Potrivit jurisprudențe constante a CtEDO, efectul Articolului 6 este, printre altele, de a plasa un „tribunal” sub o obligație de a petrece o examinare adecvată a pozițiilor, argumentelor și probelor, fără a prejudicia evaluarea sau dacă ele sunt relevante pentru decizia sa, având în vedere că Curtea nu este chemată să examineze dacă argumentele sunt întrunite în mod adecvat (*Perez v. France [GC], nr. 47287/99, § 80, ECHR 2004 I, și Buzescu v. România, nr. 61302/00, § 63, 24 mai 2005*). Cu toate acestea,

deși art.6 obligă instanțele să motiveze deciziile sale, aceasta nu poate fi înțeles ca impunându-se un răspuns detaliat la fiecare argument (*Van de Hurk v. the Netherlands*, 19 Aprilie 1994, §§ 59 și 61, A no. 288, și *Burg v. France (dec.)*, no. 34763/02, ECHR 2003-II). Întinderea obligației de a motiva poate varia în conformitate cu natura deciziei și trebuie determinată în lumina circumstanțelor cauzei (*Ruiz Torija v. Spain și Hiro Balani v. Spain*, 9 decembrie 1994, A nr. 303-A și 303-B, § 29 și § 27; și *Helle v. Finland*, 19 decembrie 1997, § 55).

În speță, Colegiul penal lărgit reține că în decizia contestată, instanța de apel s-a limitat la o motivare superficială, fără a elucida și analiza circumstanțe concrete ale cauzei care au fost invocate de către partea vătămată Codreanu Ala privind evaluarea corectă a cheltuielilor suportate pentru asistență juridică prestată de către avocatul Gorobica Oleg, precum și a prejudiciului moral.

În cauza *Ruiz Torija v. Spain* (§§ 29-30) CtEDO, a menționat că „...o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât, o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. Această obligație este întotdeauna subiectul prevederii că instanța poate considera necesar de a nu răspunde la argumentele care sunt vădit irelevante, neîntemeiate, abuzive sau în orice alt fel inadmisibile datorită prevederilor legale clare sau unei practici judiciare constante în privința unor tipuri de argumente similare”.

Astfel, Colegiul penal lărgit statuează că, decizia instanței de apel în cauza dată, este insuficient motivată în partea soluționării chestiunii privind valoarea cheltuielilor suportate pentru asistență juridică prestată de către avocatul Gorobica Oleg, părții vătămate Codreanu Ala precum și a prejudiciului moral, nefiind oferite răspunsuri la toate argumentele înaintate în apel, întrunindu-se cazul de casare invocat de recurent și prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit conchide de a admite recursurile ordinare declarate la caz, iar decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecători, pentru adoptarea unei soluții întemeiate, cu respectarea prevederilor legale.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în apelurile declarate în prezenta speță, să elucideze

faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile în decizia adoptată ținând cont de motivele casării deciziei atacate, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin.(1), pct.2), lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Se admit recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, *Popov Oleg*, și de către avocatul *Gorobica Oleg* în numele părții vătămate *Codreanu Ala*.

Se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2021, în cauza penală în privința lui **Manciu Alexandr xxxxx**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **22 aprilie 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena